

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 235. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323881574224/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Paa Kongens Fødsels-Dag 1772

Trykt efter SS bd. 2, s. 177, hvis tekstgrundlag er originaltrykket 1772. Af dette fremgår det, at værket blev opført af »Raadhuus-Svædets Musicalske Selskab« med musik af den ital. hofkapelmester Paolo Scalabrini (1713-1803). Uvist af hvilken grund mangler teksten den musikalske angivelse af recitativ, kor og/eller arie; koret nævnes dog i l. 3 fn. og en sangerinde i den følgende linje.

- 39 *Kongens Fødsels-Dag*: Den 29. jan. fyldte Christian VII (se n.t.s. 11) 23 år. – *Roes: ære*. – *Vellyst*: berusende lystfølelse. – *Cimbrer*: se ordlisten s. 224. – *drukne*: her: gjædesdrukne, inspirerede. – *Alfader*: Gud. – *Siklere Stuk*: her nok: suk, der med sikkerhed vil melde sig. – *JULIANE Marie* (1729-96): enke efter Frederik V og mor til arveprins Frederik (1753-1805). – *FREDERIK*: formentlig arveprins Frederik, Christian VII's yngre halvbror, som også hylædes af Ewald i andre digte; muligvis menes dog kronprins Frederik (1768-1839), den senere Frederik VI, søn af Christian VII og Caroline Mathilde; konge fra 1808.

Taarer ved Herr Frederik von Arnsbachs Grav

Trykt efter SS bd. 2, s. 191-93, hvis tekstgrundlag er originaltrykket 1772.

- 40 *Frederik von Arnsbach(s)* (1732-72): officer, Ewalds ven (se efterskrift s. 197); død den 26. marts. – *Fandt*: følte, mærkede. – *Seer*: se. – *Forsagte*: som har tabt håbet, modløse. – *Opriiser*: irriterer. – *Drijf (af gnæde)*: trang til.
- 41 *Imstue*: bristede, om øjne, det i døden har mistet deres glans. – *oplive*: kalde til live. – *Külhamen*: citeren, antikt strengeinstrument; digterguden Apollons attribut. – *talte (...) med det sidste Aar*: vel: berette om ham, som jeg husker ham fra hans sidste leveår. – *Saa*: sådan.
- 42 *om*: medfølelse. – *Betænkt paa*: optaget af, bekymret for. – *færdig*: rede, parat. – *var (...) mægtig*: havde magt.

Haab og Erindring

Trykt efter SS bd. 2, s. 197-201, hvis tekstgrundlag er *Bibliothek for nyttige Skrifter* (1772), nr. 52, sp. 409ff.

- 42 *Tidens Fader*: Gud. – *fojflyder*: forsvinder.
- 43 *fundet*: følt. – *beholder*: her: husker, bevarer i erindringen. – *Gran*: (støv)korn. – *Alr*: allerede. – *drøiske Skialdre(s)*: inspirerede skjalde, digtere. – *Skabningen*: det skabte, universet. – *Nedsted i dit Leer*: jf. Visd. 15,7, Rom. 9,21. – *Afåder*: Gud.
- 44 *tiløve Støv*: tildele mennesket. – *Vélgjørende Gædinder*: haabet og erindringen. – *frygter for at græde*: måske i betydningen: frygter at (komme til at) begræde (tabet). – *Myrthekransse*: sædvanligvis bryllupssymbol, symbol på uskyld og kærlighed; også glædessymbol. – *hvad tøver I?*: hvorfor tøver I? – *Hymne(s)*: højstemt især religiøs lovsang, lovprisning. – *ZADOKS sorte Børn*: saddukæerne, en jødisk sekt på (og før) Krisi tid, som har navn efter præsten Zadok eller Sadok. Saddukæerne afviste troen på opstandelsen, på en u dødelig sjæl og på en belønning efter dette liv, jf. Mark. 12,18, Ap.G. 23,8; at saddukæerne kaldes *sorte*, kunne altså hentyde til, at deres lære er pessimistisk og/eller syndig. – *NERONER*: tyranner, egl. flertal af Nero, navnet på Roms despotiske kejser fra 54-68. – *HERAKLIT*: se n.t.s. 31. – *Den alforherlige*: her vel om håbet. – *Skabere*: skaber. – *Daphnes Krands*: laurbærkrans, se n.t.s. 67. – *Epheu* el. vedbend: attribut for vinguden, i gr. mytologi Dionysos, i rom. Bacchus. – *Palmer*: symbol på sejr, storhed, ære. – *min Gudinder*: dvs. håbets. – *underlige*: vidunderlige, underfulde.
- 45 *raader for*: styrer. – *Bautasteen*: mindsten i oldtidens Norden; på Ewalds tid opfattet som gravsten. – *Hekatombe(r)*: gr., egl. ofring af 100 dyr, stor offerfest. – *Din sologna (...)* *Evlige*: *Glands* er subjekt, *Tinding* objekt. – *og du*: også du. – *Og vil jeg*: og jeg vil eller: jeg vil også. – *Trophæ(er)*: sejrstejn. – *Vnae*: krog, beskeden bolig. – *for ved den*: foran den, forrest. – *dorisk*: ældste og enkleste gr. bygningsstil. – *Støtte*: søjle. – *Elysaiske*: salig, himmelsk; Elysium er i gr. mytologi de saliges opholdssted i dødsriget (modsvæning til Tartaros). – *Lethe*: i gr. mytologi den flod i underverdenen, hvorf de døde drak for at glemme det forbigangne. – *giftig Slummer*: nok om den bedøvelse, den døde opnår ved at drikke af Lethe.
- 46 *Giærne(smilende)*: her nok: ofte. – *huusholdnisk*: sparsommeligt. – *Harpax*: se n.t.s. 16. – *smaaelig*: nøjagtigt, omhyggeligt. – *Bande(r)s*: digter, sanget; egl. digter i keltisk og germansk oldtid. – *Dydens*